

Biz o'qituvchimizni juda s'p'vardik. Unga bo'lgan muhabbatimiz b'p'ug'k'araz va pok ekanligiga sira shubha qilmasdik. Uning ovozi eshitish va so'zlari changalida yana bir bor ezg'illanish, tafakkur va xayolot gumbazlari qad k'p'urib turgan saltanatlarini sayr etish uchun ertalablari daftarlarimizni qo'ltiqlab, nonushta ham qilmasdan saboqqa yugurar; adashgan va toliqqan karvonni olislardan k'p'ulayotgan sahro uzra jaranglagan bong sadolari o'ziga chorlagani kabi bu muhabbat ham bizni tinmay chorlar, o'qituvchimiz bilan bizni ko'rinmas, ammo mustahkam rishtalar bilan bog'lab tashlagan, biz har kuni mana shu rishtalarga qalbimiz va shuurimizni osgancha go'yo uzoq ko'rishmagan oshiq-mab'ushuqlar yanglig'k' o'qituvchimiz diydoriga to'yish, so'ng u bilan ikki yoki to'rt soat mobaynida tiriklik va abadiyatning azob-uqubat to'la ulkan qo'ng'irog'ini chalish, insoniyatga xayoldan k'p'ulajak sari xaloskorlik k'p'malari yasab b'p'urish uchun birin-k'p'utin, biroq bir paytning o'zida saboqxonaga yig'ilardik. MP'un h'p'uch qachon birontamiz ham vaqt masalasida adashmasligimizni bilardim va shuningd'p'uk dars boshlangandan so'ng biror talabani saboqxonaga k'p'uchikib kirib k'p'ulganini ham eslay olmayman. Biz biron nojo'ya qilig'imiz yoki xatti-harakatimiz bilan o'qituvchimiz gapiga t'p'ug'ishdan, to'g'k'ri-rog'ki, uni b'p'uzovta qilishdan juda cho'chir, shu sababli saboq payti har bir fikrni tafakkurimiz va xotiramiz minoralariga og'ir jangdan so'ng erishilgan zafar yalovlari kabi bir-bir ilib qo'yishga harakat qilardik, z'p'uro, bizning saboqxonaga ulug' hamda qudratli sarkardaning bir hamlasidayoq, tor-mor bo'lgan va sukunatga cho'mgan maydonni eslatardi. O'qituvchimiz chindan ham g'olib sarkardaga o'xshab so'zlardi. U h'p'uch narsa haqida h'p'uch narsasiz gapirayotganday taassurot qoldirar, aslida ham uning gaplari qanaqadir xayolot va ro'yodan iboratday edi. Ozg'in va qiltirliqidan uni hozir yiqilib tushadi d'p'ub o'ylardik, ammo u h'p'uch qachon yiqilib tushmas, bizni hayratga soluvchi chaqqonligi bilan bir daf'adan so'ng to'kilib tushadi d'p'ub o'ylaydigan holatdan tik va qahrli alfozga qaytardi: u gapirar ekan, biz mana shu tushuniksiz va uzun jumalalar ortida uning hayotini, faqat unikini emas, o'zimizning hayrat va umidga to'la hayotimizni ham sug'orib turadigan qudrat qad k'p'urib turganday tuyular, bizga uning gaplari, ixrashlari, mav'uzalarini tab'sirli qilish uchun ataylab qilinadigan sukutlari, qiroatlari, tashb'p'uh va timsollarigina emas, xaroba uyning vayron va puturdan k'p'utgan d'p'urazasiga yoqib qo'yilgan xira sham yanglig'k' pirpirab turuvchi ko'zlari va hatto butun vujudi ham qandaydir ch'p'uksiz, bizning aqlimiz bovar qilmas qudratdan iboratday tuyulardi. Balki bunchalik emasdir, balki undan anqib turuvchi bo'g'k'iq va badbo'k'iy hid ham qudrat va ilohiyat darakchisi emasdir, biroq shunday sirli va salobatli tuyu ediki, biz bu tuyuni har soniya his qilib turardik. Bularning barchasi unga bo'lgan muhabbatimizni yana ham oshirar, uni ko'z oldimizda buyuklikning eng oliy va mukarram cho'qqisiga olib chiqar, shubhasiz, u b'p'utakror buyuklik va karam sohibi edi.

Biz kunlar o'tgan sayin boshqa kurslar, boshqa talabalar evaziga ham safimiz k'p'ungayib borayotganini s'p'uzib qolardik. Mabodo kimning darsiga ko'p talaba ishtirok etadi, kimning shogirdlari ko'p d'p'ugan savol paydo bo'lgan taqdirda ham boshqa o'qituvchilar h'p'uch munozarasiz hasad va alam bilan uni eslashlariga ishonchimiz komil edi, z'p'uro, h'p'uch qaysi o'qituvchiga bunchalik talabalarning ommaviy sadoqati ato etmagan d'p'usak h'p'uch xato qilmasligimizni bilardik. Boshqa o'qituvchilar darsga kirganda esnab o'tirgan ikki-uch talabadan o'ziga biron talabani uchrata olmagan holda uning mav'uzasini eshitish uchun qo'shni, hatto ixtisosliklari to'g'k'ri k'p'ulmaydigan talabalar ham yig'ilib k'p'ular, kursi yoki biron suyanib tursa bo'ladigan joy izlab talabalar dahlizda zir yugurib yurishardi: uning mav'uzasi arafasida dahlizlar, xonalar naq to'polon ichida qolar, talabalarni tartibga chaqirish uchun o'qituvchilar o'sha kunlari tinimsiz navbatchilik qilishardi. MP'un bu kunlar ular uchun nihoyatda mashaqqatli bo'lishini anglardim; talabalar d'p'uyarli ularni tinglashmas, ev'tibor b'p'urmas, baqirib-chaqirib, hozir boshlanadigan mav'uzani muhokama qilishardi. Mav'uzaga boshlangach, birdan sukut cho'kar, hamma s'p'uvimli o'qituvchilarining og'zidan chiqayotgan gaplarni qog'ozga tushirishga shoshar, so'ng bo'sh vaqtlarida bav'uzalar bu uzun mav'uzalarni yodlab ham yurardi.

Kursilar, stollar sinib qolav'p'urgach, rahbarlar o'qituvchimizning mav'uzasi uchun ch'p'ukkadagi, faqat bayramlar va tantanalarda ochiladigan zalni bo'shatib b'p'urdilarda, doimiy to'ss-to'polon, shovqin-suron va talabalar b'p'uboshliklaridan qutildilar. Bu zal ham k'p'uying paytlarda torlik qilib qolayotgan bo'lsa ham b'p'malol o'tirib, mav'uzani ko'chirib olishga imkon bor edi. O'qituvchimizning kundan-kun shuhrati oshib borar, biz saboqqa kirganda yangi-yangi b'p'ugona talabalarga duch k'p'ulardik. Saboqdoshlarimizdan biri xazil aralash: B'Yaqinda o'qituvchimiz butun shaharni boshqaradiB», d'p'urdi. Aslida bu hazilda h'p'uch bir mubolag'ka yo'q edi. Ustozni har ko'rganda yoki uning mav'uzalarini loluhayron va oshufta bo'lib tinglab o'tirgan lahzalarda nafaqat shahar, balki qalbimiz ham allaqachon zabt etilganini his etardik. O'qituvchimiz nazarimizda, qo'l p'utmas yuksaklikda turar, uni zabt etish va mayda, bav'uzan haddan ortiq bachkana tashvishlarga o'ralashib yashayotgan bizning ikir-chikirlarga, g'iybatu fisqOK'fasodlarga, jo'n, o'tkinchi umidlarga o'ralashib yashash mumkin emasday tuyular edi; u o'zi turgan yuksaklikdan biz tomonga boqmas, faqat uning qiyofasida balqigan hidoyat va shams nurlari muzlab yotgan va n'p'ucha yillardan buyon oftob t'p'ugmagan ko'nglimiz kirlarini iltar ekan, bu shams hayot taftini xuddi afsonaviy Hotam boyliklarini qashshog'ku muhtojlarga bir-bir ulashganday shunchaki sadaqa qilib k'p'utar va u oliy himmat, b'p'utakror sahovat xo'jasi edi. Biz vayron bo'lgan va zalolatga yuz tutgan dillarimizni bu oftobga tutib iltar ekanmiz, har birimiz bu oftobni kutib jon b'p'urishga tayyor va mushtoq edik. U o'zining himmati va sahovati bilan n'p'ustu zabun qilib bo'lgach, bizni zoriqtirish va o'rtash uchun yana o'sha yuksaklikka qaytib k'p'utardi. Biz s'p'uzib-s'p'uzdirmay gapirishda, so'zlashda, kiyinishda o'qituvchimizga taqlid qilayotganimizni anglab qolardik, hatto gapirayotganda qalamni qo'l uchida o'ynatishgacha o'qituvchimizniki edi. Sochni uzun qilib o'stirishni quyib turaylik, ko'zimizni ham o'qituvchimizniki kabi pirpiratishga intildik. MP'un saboqdoshlarimning tushlarini ham o'qituvchimizga ajratishganiga shubha qilmasdim, z'p'uro m'p'un ham bu yolg'iz o'zim podshoh bo'lgan mamlakatni o'qituvchimiz ixtiyoriga topshirganimga ancha bo'lgandi. Biz go'yo jodulangan va afsun qilinganlarga o'xshardik. O'qituvchimizning bizni o'ziga tortadigan darajada istarasi issiq ham emasdi, aksincha, biologik xonalarda ko'rgazmaga quilgan ustixon kabi qoq suyakdan iborat, agar ustida egni boshi bo'lmasa uning o'sha ustixonlardan fari yo'q, sochiga h'p'uch qachon taroq t'p'ugmagan, patila va av'zoi-badanidan qandaydir zaifgina qo'lansa hid anqir, ovozi qabrdan chiqayotgan va olislardan k'p'ulayotgan o'tmish sadolarid'p'uk qarimsiq va zardali edi. Biz ko'pincha shunday ko'rimsiz va hatto vampirlard'p'uk badbashara odamga bunchalar oshufta bo'lib qolganimizga hayron qolardik. Uning o'zini tutishi, qaddi-qomati va qurib qolgan kul'd'p'uk ko'zlari johillik va kibr aks etgan yuzi Erlikxonningx badjahl haykalini eslatar, biz esa ana shu aql va fikr mash'ali bilan bizni nodonlik sahrosidan tafakkur qo'rg'konining yuksak va mashaqqatli so'qmog'k'iga olib kiruvchi, izidan maftun va shaydo, jodu va s'p'uhr etarak ergashtirib boruvchi, har kun tong saharda qo'yoshdan ham oldin avvalo ustozga ehtirom va muabbat uyg'otuvchi, p'p'ushvomiz va haloskorimiz, aqlu idrokning b'p'utakror timsoli vahili va qahrli mav'budning sig'indi va arjumandlari edik; uning shuuri bizning shuur, uning xayoli bizning xayol, uning dardi bizning dard,

uning shiddati bizning shiddat edi va biz faqat maftunkorlari emas, uning qudrat va karam aks etib turgan tanasining bir qismi edik, u biz edi, biz esa u edik.

Bizning o'k'zaro bahslarimiz uning mav'uzalariga bir taqlid edi, xolos. Bir marta biz saboqdoshlarimiz bilan g'k'oya va inson haqida bahslashib qoldik. MP'un g'k'oya o'k'tkinchi, inson abadiy d'p'ugan anchayin jo'k'n fikrimda turib oldim. Biz bahsimizni o'k'zaro hal qilolmagach, ustozga murojaat qildik. U mav'uzalarini xuddi ko'k'singizga tuyqusdan xanjar urgand'p'uk, to'k'satdan biz kutmagan, s'p'uzmagan fikr bilan boshlar va izidan quyilib k'p'ulayotgan, bizning aqlimiz bovar qilmas vahmli va zarbali mantiqlarini bizning lolu hayron qolgan tasavvur dashtimizga uloqtirav'p'urardi. U fikrimizni eshitib, kibrli jilmayib qo'k'ydi va qisqagina qilib: B'g'k'oya o'k'lmaydiB», d'p'udi. MP'un esa o'k'z fikrimda turib oldim. B'G'oyalar qurolga o'k'xshaydi, ishlatib bo'k'lingach otib yuboriladiB», d'p'udim.

- Yo'k'q, - d'p'udi o'k'qituvchimiz biroz pisandali ohangda; u har birimizning qalbimizga o'k'zining haykalini yasab ulgurgan qiyofasiga zaharxanda tus b'p'urdi. - Tana o'k'lib k'p'utav'p'uradi. G'k'oya yangi avlod bilan birga yangidan tug'k'ilav'p'uradi. Uni ko'k'mib bo'k'lmaydi - uni ko'k'mishgan taqdirda ham u qabrdan chiqib yana dunyoni boshqarav'p'uradi. - U shunday d'p'ub sirli tirjaydi. MP'unga u o'k'z xulosalaridan zavq olayotganday tuyuldi. - Yaqinda T. OK'ldi, - d'p'udi u bir zumdan so'k'ng fikrini davom ettirib. - Buni hammalaring bilasizlar. Uning arbobblik faoliyati d'p'uyarli sharmisor qilindi, uni vatan xoini d'p'ub atashgacha borishdi. LP'ukin yangilar ham uning g'k'oyasi bilan boshqarishga o'k'tishdi. G'oyani o'k'ldirib bo'k'lmaydi, u yangi avlod bilan birga yangi mazmun kashf etib tug'k'ilav'p'uradi.

Shunday d'p'ub u shakl va mazmun haqida gapira boshladi. Tan olish k'p'urakki, bizni unga bildiradigan ev'v'tirozimiz nihoyatda zaif edi, shu sababli biz

odatdagiday bu munozarada ham P'ungilganimizni tan oldik. OK'qituvchimiz g'k'olibona jilmaydi. U hamisha bizning tushunchalarimizni tor-mor qilgach, yana bir og'k'ir jangda zafar qozonganday mag'k'rur jilmayib qo'k'yardi, garchi jumalari uzun, tanb'p'uhu ishoralar ko'k'p bo'k'lgan bo'k'lsa ham, u fikrlarni xuddi o'k'qib b'p'urayotganday ravon ifodalar edi; Ustozning bir nuqtaga-bizning ustimizdagi bo'k'shliqqa qarab gapirar, go'k'yo u P'urda qandaydir sirli kitob ochiq turgayday edi; Ustozning barcha harakatlari zo'k'arakidagi tuyular, qo'k'llari qaltirab, hozir nimasidir fosh bo'k'lib qolishidan xavotirlanib turar, bizning muhabbatimizni qozonganiga ham ishonmaganday, shu sababli hamisha johil, kibrli, yolg'k'iz bo'k'lib tuyulardi. Uni doim m'p'un kasalmand va vasvasa bo'k'lsa k'p'urak, shu sababli ham h'p'uch kimga o'k'xshamaydi, barcha daholar kabi u ulug'k' va b'p'utakror vasvasaga yo'k'liqqan d'p'uya o'k'yulardim, shunda m'p'un o'k'qituvchimizning av'v'tm'zoi badaniga o'k'rnashib qolgan hidning nima ekanligini g'k'ira-shira anglaganday bo'k'lardim; bu nam tuproq hidi edi. Ammo bu tuyg'k'uni oshkor qilib, o'k'qituvchimizga oshiq shaydo bo'k'lganlarning tanb'p'uhiga dosh b'p'uroalmasligimni o'k'yulab, bu hidni unutishga harakat qilgandim. Ustozimizga bo'k'lgan ommaviy shaydolik, saboqxonalarda kursi topib o'k'tirish muammosi va b'p'ushafqat vaqt hammasini unutishga majbur qildi va m'p'un ham ertaga ustozning mav'uzasini oldingi qatorlarda o'k'tirib eshitish uchun qandoq qilib saboqqa ertaroq borishim k'p'urakligini o'k'yulab tong ottiradigan bo'k'ldim.

OK'qituvchimizning mav'uzalari tobora qiziq tus olayotgandi. Uning shogirdlari safi k'p'ungayotganidan uning o'k'zidan ko'k'ra biz ko'k'proq quvonar, ustozimizni P'uru ko'k'kka ishonmasdik. Oxir-oqibat ustozimiz barcha sohada g'k'alaba qildi. Uni yoqirtmaydigan fakult'p'ut boshlig'k'imiz o'k'qituvchilar ham talabalarni tartibga chaqirish uchun unga murojaat qiladigan bo'k'lishdi. B'p'ubosh talabalar ustozni ko'k'rib, xuddi afsun bilan s'p'uli qaytgan daryoday jimib qolishardi. Shunday paytlari u bu dunyoga yangi tartib, yangi haqiqat, yangi mantiq va yangi hidoyat yoyuvchi, insonlarga xos barcha mayda va jo'k'n k'p'uchinma, munosabatlardan xoli, tiriklar P'uta olmas darajada forig'k'langan, poklangan, musibat va azob uzra yuksak ko'k'tarilgan xilqat bo'k'lib tuyular edi. Saboqdoshlarim ustozimizga bag'k'ishlab sh'p'ub'v'tm'r bitib yurishini bilardim. MP'uning sh'p'ub'v'tm'r yozishga uncha uquvim bo'k'lmasa-da, ustoz haqida soatlab gaplashishga, bahslashishga tayyor edim. Biz hammamiz ustozimizga bo'k'lgan ehtiromimiz t'p'ulbalik darajasida ekanligini s'p'uzar va mana shu t'p'ulbalikning o'k'z ziyof qalbimizni g'k'urur va surguga to'k'ldirardi. Uning nutqida kishini jazava va vasvasaga tushiruvchi, jununini qo'k'z'g'k'ovchi nimadir bor edi; u gapirar ekan, h'p'uch birimiz u gapirayotgan narsa haqida o'k'yulamas, xayolimizga Malmstining B'Yig'k'iB» musiqasi kabi olis shovqin aralash mubham jilvalar k'p'ular, u hayot haqida gapirar ekan, o'k'z-o'k'zidan biz o'k'limning ulug'k'ligi va qudrati haqida o'k'yulardik; biz xayol va fikrlarimizni bir joyga to'k'plashga qanchalik harakat qilmaylik, ustozimiz mav'uzalari bizni baribir o'k'sha aql--idrokdan holi olislikka P'utaklab chiqib k'p'utav'p'urar, gyo jami insoniyat intilib k'p'ulgan narsa mana shu mav'v'tm'nisiz, mazmunsiz va shaklsiz olislikda d'p'ub tav'v'tm'kidlayotganday edi. To'k'g'k'rirrog'k'i, buni ustoz so'k'yulamas, uning so'k'z'lari bizni mastu mustar qilardi. Biz xulosa va hukmning bunchalar b'p'ushafqatligidan, bunchalar ozurdaligidan mast bo'k'lardik, ustoz bizning g'k'urur va shav'v'tm'nimizga t'p'ugib, qalbimizni uqubat s'p'ulida oqizib mast qilardi. Biz o'k'z muhabbatimizni boshqalarga t'p'uz va osonyuqtira olardik. Buning uchun ustozni zo'k'r b'p'urib maqtash bizga x'p'uch shart emas, biz muhabbat va hayrat yoyish uchun ustozning ikki--uch fikrini k'p'ultirar va bu fikrlardagi adadsizlik va hududsizlikdan suhbatdoshimiz bir soniya ichida xuddi uyatli joyi ochilib turganiga birdan ko'k'zi tushib qolganday avval lol qolar, so'k'ng ustozimizning g'k'oyibona muxlisi va muhibiga aylanardi. OK'shanda muabbat ham yuqumli kasallik kabi t'p'uz va havfli tarzda yoyilishining guvohi bo'k'lardik. Biz qanchadan-qancha dillarga, aqllarga bu yuqumli kasalni yuqirtmadik, qanchadan-qancha qalblarga hayrat va ulug'k'likdan lol qolish chirog'k'ini yoqmadik: go'k'yo biz shahar va odamlar oralab yuqumli kasal tashuvchilariga o'k'xshar, qa'p'urga borsak, o'k'sha y'p'urni o'k'zimizning tanimizni va shuurimizni qaqshatib yotgan kasallik bilan zaharlab chiqardik. Bir marta saboqdoshlarimizning birining olis qishloqdan k'p'ulgan otasi ustozga bo'k'lgan ehtiromimizni ko'k'rib, ho'k'ngrab yig'k'lab yuborgani - ustoz bizning shav'v'tm'n--shavkatimiz va xaloskorimiz edi; xuddi bahor oftobi yangli ongimizning rutubatli va charchoq qirlarini isitar, biz shu oftobni boshimiz va shuurimizga toj qilib, fasllar yalqovlik va horg'k'inlik bilan almashadigan talabalik tunlarimizni shuv'v'tm'laga to'k'ldirar, o'k'z'larni ustozning eng sadoqatli shogirdlari d'p'ub hisoblovchilar yig'k'ilib qolganimizda faqat ustoz haqida gaplashar va uning jumalalariga yashiringan mantiqli chiqishni, qirq chimmat ichidan yuzini bir-bir ochgan go'k'zal yanglig'k' bu fikrga shaydo bo'k'lib, soatlab muhokama etishni yaxshi ko'k'rardik. Biz shogirdlar turli yoshdagi va taqdirimiz bir-birimiznikiga sira o'k'xshamaydigan turli qarashga mansub yigitlar edik, ammo hammamizni ustozga bo'k'lgan ehtirom birlashtirib turar va haftaning mav'v'tm'lum kunida yig'k'ilib isqirt qahvaxona burchagida faqat talabalargagina xos bo'k'lgan qizg'k'in va hayosiz suhbatlar qurar, har birimiz o'k'zimizcha ustoz o'k'gitlarini sharhlar va shahar tun choponini kiyib, s'p'ukin mudray boshlaganda ertaga tongda ustozni yana bir bor ko'k'rish baxti mavjudligidan masrur bo'k'lib, bir fikrga k'p'ulolmay tarqalishardik. Qanchalik baqirib-chaqirmaylik va bir--birimizga fikrimizni uqtirishga arakat qilmaylik, baribir har kim o'k'z fikrida qolardi. Biz k'p'uyingi oylar ichida qahvaxonadagi saralangan ulfatlar suhbatini faqat ustoz haqida boshlanib, u bilan tugar, bav'v'tm'zida saralangan shogirdlar suhbatiga shu atrofda yashaydigan va pivo olishga alam haqi P'utmaganidan bizning

This is not registered version of TotalDecConverter

ermaganing aytinganuz yulida nom taqalgan shov ham kPulib qoK»shilar va biz olib bPurgan pivo haqqi u ham ustozimizni ulugK»lay boshlardi. U umrida koK»rmagan boK»lsa-da, bir kuni bizga ustoz haqidagi shPuvB™rini oK»qib bPurdi. ShPuvB™r chinakkam samimiyat bilan yozilgan, ustozni sal boK»lmasa millat tarbiyachisiga aylantirib qoK»ygandi: shPuvB™rdagi ustozimizga ehtirom bizga azbaroyi xush yoqqanidan shoir paydo boK»lish bilan oldiga pivo qoK»yar va oK»sha shPuvB™rni oK»qib bPurishni talab qilardik. Butun hayotidan va yozgan shPuvB™ridan topolmagan mavB™nini shoir ana shu isqirt qahvaxonaga kPulib turuvchi almoiy-aljoyi talabalar ichidan topganday, shPuvB™rni bor ovozda oK»qir, bavB™zan biz ham unga joK»r boK»lib quyardik.

Shoir shPuvB™rni oK»qib boK»lgach, yutoqlab pivo simirar va yaqin kunlarda ustoz haqida doston yozajagini bildirar va yana pivo simirib, kPuchgacha bizning davramizni oK»zi kabi tushkun va aftoda hol shPuvB™rlari bilan toK»ldirib oK»tirardi. Endigina boshlangan yoz taftidan qochib qahvaxonaga bPukinib olgan kunlarimizning birida bizda oK»kishlar tugab, tavB™til boshlangach (tavB™til yaqin edi) ustozning oK»zini shu davraga olib kPulib, u bilan yaqinroq tanishib olsak--chi, dPugan fikr paydo boK»ldi. Ustozni taklif qilish bizning bahslarga yakun yasadi. Shu sababli bunga hamma rozi boK»ldi. Shoir ham bu fikrni qoK»llab--quvvatladi: u shu bahonada zarur narsalarni yigK»ib olmoqchi hamda B«ul ulugK» ustozB» bilan yaqindan tanishmoqchi edi. TPukin pivo sababmi yoki bizning suhbatlardagi ustozga boK»lgan ehtirommi u ham oK»qituvchimizni ustoz dPuv atay boshlagan edi.

TavB™til boshlangach, talabalarga xos ephillik bilan tayyorgarlik boshlandi; qahvaxonaning burchagidagi kursi bittaga koK»paytirildi, qahvaxonadagilarning roziligi olindi. Barcha zarur narsalar hozirlab qoK»yildi; biz ustozni hurmatiga yarasha biroz hasham bilan kutib olmoqchi edik. Ustozni topib kPulish mPunga topshirildi: biz ustozning uyini bilmasligimizni va bu bilan hPuch achon qiziqmaganimizni shunda sPuzib qoldik. TavB™til boK»lgani uchun ustozni uydan boshqa joydan topib boK»lmasdi. Biz fakultPut boshligK»i, oK»qituvchilardan bir-bir ustozning yashash joyini soK»rab chiqdik. Ular bu bilan hPuch qachon qiziqishmaganini va ustoz ular bilan hPuch qachon hamsuhbat boK»lmaganini aytishdi; biz bu holni oK»zimizcha B«u yolgK»iz va magK»rur yashaydiB» dPuv izohladik. Nihoyat, dPuvonxonadagi titilib kPutgan hujjatlar ichidan ustoz yashaydigan koK»cha va uyning manzilini topdik; hujjat hali shahar yangidan qurilmasdan oldin toK»ldirilgan va biron marta qayta yangilanmagan edi. U shaharning shariy qismida eski koK»chalardan birida yashardi. MPun koK»chada dPuyarli hPuch kimni uchratmadim. U tashlandiq kabi kimsasiz va biroz vahmli edi. Uylarining tomlari, dPuvorlari qulab yotar, koK»chani anchalik rangdor qilib bPuzagan boK»lishmasin, goK»yo hashamdor surat chPutigaga bPuxosdan rang chaplanib kPutgani kabi mPun borayotgan xaroba koK»chani ikki chPutini dPuyarli vayron qilingan uylar qurshab olgandi. Bu koK»chada koK»pdan buyon biror jinoyat yashamagani shundoq koK»rinib turardi. Ustozning uy raqamini izlab koK»chani oxiriga borib qoldim. Uylar tugagan joydan biroz vahmli, eski, har qanday tashrif boK»lsa qabul qila oladigan ulkan qabriston boshlanar va u koK»z ilgK»amas masofaga choK»zilib kPutgan edi. MPun yana qaytadan koK»chani boshidan oxir axtarib chiqdim. Va har safar koK»cha mPuni qabristonga boshlab chiqardi. MPun yana bir marta koK»chani tPukshirib chiqmoqchi boK»ldim, biroq shunda qabriston tPupasidagi raqamga birdan koK»zim tushib qoldi va ichimni bir qoK»rqinchli tuygK»u kuydirib oK»tdi; Qabriston tPupasidagi raqam ustoz uyi koK»rsatilgan raqam edi. Avvaliga mPun hPuch narsani tushunmadim; soK»ng ustozning ustixonidan iborat qaddi, badanidan anqib turuvchi zah qiyofasida aks etib turadigan hasad aralash kibr va faqat marumlarga xos sovuq koK»zlarini eslagach, nimadir butun shuurimni yorishtirib yubordi va anglagan narsamni oK»zim saldan soK»ng koK»tarolmay qolishim mumkinligini sPuzgach, xuddi zulmat oralab yugurayotganday qulagan dPuvorlar, xaroba uylar oralab jon holatda izimga ugurdim.

* * *

Ertasiga ertalab oldimga saboqdoshlarim kPuldi. MPuning kPuchadan buyon oK»rnimdan turmaganimni, alahsirab chiqqanimni xonadoshimdan eshutilgan chogK»i, mPuning qizargan koK»zlarimni, bir kPuchada ajin bosgan yuzimga qarashib, qattiq shamollagan dPuv oK»ylashdi, aftidan, mPuhribonlik qila boshlashdi. MPun esa kPuchadan buyon yuragimni ezgK»ilab yotgan qurquv va savollarni ortiq ushlab turolmadim va gapirar ekanman, tovushim xuddi oK»qituvchimizning tovushiga oK»xshab kPutganini sPuzib choK»chib tushdim;

Bizga oK»lik ustozlik qilibdi. Biz oK»likka muhabbat qoK»yibmiz...